

рахунок запровадження акцизного податку з кінцевих продажів, розширення бази оподаткування податком на нерухомість; надання права самостійно визначати ставки податків та встановлювати пільги з їх сплати. Усунення перерозподілу місцевих доходів через центр створило стимули для ефективного розпорядження бюджетом на місцях і вже продемонструвало перші результати. Порівняно з 2014 роком надходження загального фонду місцевих бюджетів збільшилися у 2015 році на 21%. Тобто місцеві бюджети отримали 45 млрд грн. додаткового ресурсу на власні потреби [4].

Список використаних джерел:

1. Топпервін Н. Дієве місцеве самоврядування як запорука успішної децентралізації публічної влади: швейцарський досвід // DESPRO: Аналітичний вісник. 2012. - №2.
2. Ткачук А. Місцеве самоврядування та децентралізація. Практичний посібник / [Ткачук А.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія». – 2012. – 120 с.
3. Моніторинг ЗМІ щодо реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади // Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. №155/25.12.2015. - [Електронний ресурс]. - Джерело доступу: <http://www.minregion.gov.ua/>
4. Промова Міністра фінансів Наталії Яресько на засіданні Уряду щодо виконання Державного бюджету за 2015 рік - [Електронний ресурс]. - Джерело доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>

УДК 336.144.2

Логвінов П.В.

*Головний економіст бюджетного відділу
фінансового управління Ужгородської міської ради,
здобувач кафедри фінансів ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»*

УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО МЕТОДУ БЮДЖЕТУВАННЯ

Дослідження теоретичних і практичних засад програмно-цільового бюджетування, його сутності, вивчення європейського досвіду і можливостей успішної практики в Україні, дали змогу виокремити ряд теоретичних положень і сформулювати практичні рекомендації та пропозиції для покращення бюджетного менеджменту на рівні місцевого самоврядування.

Бюджетування як технологія менеджменту галузі публічних фінансів є однією із прогресивних складових бюджетного планування, спрямована на визначення мети та результативного зв'язку при здійсненні бюджетних видатків. Пропонується визначення поняття програмно-цільового методу бюджетування – як середньострокової технології розподілу ресурсів видаткової частини бюджету відповідного рівня, на основі вимірності очікуваних результатів, та можливості перерозподілу ресурсів на основі моніторингу оперативних індикаторів виконання бюджетної програми.

Повноцінне впровадження програмно-цільового бюджетування в умовах фінансової децентралізації є можливим за умови комплексного реформування дохідної частини бюджету одночасно із витратною, що створить умови додаткової відповідальності органів самоврядування за витрачання коштів

поруч із розширенням фінансової самостійності. Критично важливим завданням при реформуванні сектору публічних фінансів є повноцінне використання інших технологій бюджетування, що у сукупності матиме мультиплікативний ефект, такими технологіями є середньострокове і стратегічне планування, моніторинг поточного виконання бюджетних програм, оцінка бюджетних, а також здійснення бюджетування із дотриманням вимог прозорості та залучення громадськості (партиципаційний бюджет). Існуючі методики здійснення моніторингу та оцінки бюджетних програм мають суттєві недоліки, а можливим шляхом вирішення (за досвідом європейських країн) - є залучення міжнародних аудиторських компаній для їх удосконалення. Проблеми ідентифікації результату бюджетних програм матимуть місце для певних галузей навіть за наявності якісного методичного керування до здійснення оцінки та поточного моніторингу.

Варто запропонувати наступні поетапні кроки удосконалення програмно-цільового бюджетування в Україні.

1. Необхідно оптимізувати сучасний вигляд та кількість програм на рівні бюджетів місцевих органів влади в Україні, котрий має бути укрупнено за галузевою, відомчою ознакою чи головним розпорядником коштів із правильним постановленням завдань та коректними показниками для моніторингу. Чітке усвідомлення можливостей, наслідків вольових рішень конкретних посадових осіб та депутатів місцевого рівня має формувати бачення завдань та проблем, що можуть бути вирішені завдяки цільовим управлінським витратам, якісній взаємодії структурних підрозділів муніципального утворення, результатом діяльності яких будуть ефективні заходи, що можуть бути коректно оцінені та підтверджені успішною діяльністю на користь громади - ось ідея ідеального самоврядування, яка відображується та перекладається на реалізацію програмного бюджетування.

2. Використання програмного розподілу видатків бюджету передбачає процес альтернативної можливості прорахунку потреби у асигнуванні з найбільшою ефективністю для досягнення певних вимірних результатів. Саме вимірність результатів є необхідною складовою програмно-цільового бюджетування. На практиці, при створенні бюджетної програми, планування вимірних індикаторів вимагає найбільших зусиль та часто є підставою для зміни самої концепції програми (її цілей та завдань), або взагалі є причиною для перетворення програми у напрямки, завдання чи підпрограми у складі інших програмних продуктів. Проблема коректного визначення показників та ідентифікації результатів програми має місце.

3. Результативні показники програм – це найбільш незвична для сприйняття управлінська категорія. Сутність програмно - цільового методу на відміну від інших підходів бюджетування змушує перевернути свідомість фінансиста «з голови на ноги» і з іншої позиції розглядати бюджетні видатки. Підстава планування видатків – не в самому факті їх здійснення, а в тому результаті, який принесе для громади витрачання ресурсів бюджету.

4. Нормативні документи що регулюють процедуру визначення ефективності витрачання публічних ресурсів залишаються недосконалими та такими, що потребують значного доопрацювання на основі практичного досвіду інших країн та компіляції зусиль наукових інституцій, практичних сторін, що задіяні у бюджетному процесі та безпосередньо розробниками нормативно-правових документів.

5. Варто запропонувати розпорядникам коштів дотримуватися основних принципів програмного бюджетування, де основою для виділення ресурсів слугує певне соціальне явище чи проблема, далі відбувається пошук можливих заходів для подолання такої, наступним кроком є створення показників вимірності, що реально слугуватимуть індикаторами досягнення поставлених завдань та цілей програми. Останнім кроком має бути створення концепції самої програми (логічної структури) із обґрунтуванням необхідних ресурсів та часових меж. Саме явище чи проблема має слугувати основою для бюджетних асигнувань для програм, а не навпаки.

Вивчення досвід розвинених країн дає можливість уникнення багатьох помилок та взяти на озброєння елементи, що можуть бути вживані з урахуванням особливостей економічного устрою країни. Колишні постсоціалістичні країни мають найбільше спільних рис та проблем, що виникають у процесі трансформації державних фінансів у публічні фінанси, що кардинально змінює сприйняття та ставлення до відповідної категорії. Запропоновані заходи необхідно здійснювати поступово, з урахуванням зарубіжного досвіду проведення реформи державних фінансів, важливою складовою якого є запровадження програмно-цільове бюджетування.

УДК 336.226.1; 336.143.2; 336.132.11

*Лубковський С.А.
асистент кафедри фінансів
ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана»*

ПРИБУТКОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ФІСКАЛЬНО СПРОМОЖНІ МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

Питанням достатності бюджетних ресурсів для фінансування державою й органами місцевого самоврядування повного, якісного й ефективного обсягу суспільних благ державного та місцевого рівнів у фінансовій теорії та практиці реалізації бюджетно-податкової політики завжди приділялася значна увага. В останні декілька років вона набула загострення у зв'язку із сформованими у суспільстві прагненнями до децентралізації управління й розпоряджання публічними фінансами, зокрема розширення функціональних, видаткових й дохідних компетенцій місцевих органів управління. Такі тенденції до передачі повноважень з центру на місця не є суто українським баченням розвитку системи державних фінансів та бюджетних відносин. Через реформу фіскальної децентралізації пройшли переважно всі розвинені й успішні країни. У багатьох з них вона стала рушієм якісних інституційних змін, передумовою соціально-